

ZÁKON

ze dne 2019,

kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. I

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 32/2019 Sb. a zákona č. 92/2018 Sb., se mění takto:

1. Nad označení § 7 se vkládá nadpis, který zní: „**Sazby pojistného**“.
2. Nadpis pod označením § 7 se zrušuje.

3. V § 7 odst. 1 písmena b) a c) znějí:

„b) u zaměstnance

1. 6,5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se nestanoví pojistné v sazbách uvedených v bodech 2 až 4,
2. 5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 2 nezaopatřené děti,
3. 2,5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 3 nezaopatřené děti,
4. 0 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí,

c) u osoby samostatně výdělečně činné

1. 29,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se nestanoví pojistné v sazbách uvedených v bodech 2 až 4,
2. 27,7 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 26,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 2 nezaopatřené děti,
3. 25,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 24 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 3 nezaopatřené děti,
4. 22,7 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí,
5. 2,1 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 3, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných,“.

4. V § 7 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Pokud v kalendářním roce osoba samostatně výdělečně činná uplatnila nárok na placení pojistného v nižších sazbách z důvodu péče alespoň o 2 nezaopatřené děti nebo u ní došlo ke změně počtu nezaopatřených dětí, o které pečovala a ohledně nichž uplatnila nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách, anebo osoba samostatně výdělečně činná přestala uplatňovat stanovení pojistného v nižších sazbách, stanoví se sazba pojistného z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2 jako průměrná sazba pojistného. Průměrná sazba pojistného se vypočte tak, že se úhrn sazeb pojistného stanovených podle odstavce 1 písm. c) bodů 1 až 4 pro jednotlivé kalendářní měsíce dělí počtem kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla alespoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost; průměrná sazba pojistného se zaokrouhluje s přesností na 1 platné desetinné místo. Za výkon samostatné výdělečné činnosti se pro účely věty druhé považuje též kalendářní měsíc, v němž osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

5. Za § 7 se vkládají nové § 7a až 7f, které znějí:

„§ 7a

(1) Nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách podle § 7 odst. 1 písm. b) bodů 2 až 4, § 7 odst. 1 písm. c) bodů 2 až 4 a § 7 odst. 2 z důvodu péče o nezaopatřené děti (dále jen „nižší sazby“) mají

- a) rodič dítěte,
- b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,
- c) osoba, která byla pěstounem, pokud dítě přestalo být v pěstounské péči z důvodu nabytí svéprávnosti nebo zletilosti,
- d) manžel nebo registrovaný partner osob uvedených v písmenech a) až c).

(2) Dítětem se pro účely stanovení sazeb pojistného v nižších sazbách rozumí dítě vlastní, dítě druhého z manželů nebo registrovaných partnerů, dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, které je uvedeno v § 20 odst. 3 písm. a), b) a e) zákona o důchodovém pojištění, dítě svěřené do pěstounské péče na základě rozhodnutí soudu, s výjimkou pěstounské péče na přechodnou dobu, a dítě uvedené v odstavci 1 písm. c).

(3) Za nezaopatřené dítě se považuje dítě, které je

- a) nezletilé,
- b) zletilé až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a
  1. soustavně se připravuje na budoucí povolání; soustavná příprava dítěte na budoucí povolání se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře,
  2. nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo
  3. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.

(4) Podmínka péče o nezaopatřené dítě je splněna tehdy, jestliže poplatník pojistného žije s nezaopatřeným dítětem v domácnosti v České republice; dočasný pobyt poplatníka pojistného nebo nezaopatřeného dítěte mimo domácnost není v tomto případě na překážku. Pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách může mít poplatník pojistného současně jen jednu domácnost. V případě svěřeni dítěte soudem do střídavé péče nebo společné péče obou rodičů se za domácnost považuje domácnost každého z těchto rodičů. Domácnost se pro účely tohoto zákona posuzuje podle § 24 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Za domácnost v České republice se považuje též domácnost nacházející se mimo území České republiky, pokud se domácnost nachází ve státě, v němž se aplikují přímo použitelné

předpisy Evropské unie o koordinaci systémů sociálního zabezpečení nebo s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, nebo ve státě, do něhož byl poplatník pojistného vyslán k výkonu práce na přechodnou dobu nebo v němž má dočasně místo výkonu práce.

(5) Podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách musí být splněny aspoň v jednom dni kalendářního měsíce, v němž trvalo zaměstnání nebo v němž byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

§ 7b

(1) Z důvodu péče o totéž nezaopatřené dítě má nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách v tomtéž kalendářním měsíci jen 1 poplatník pojistného.

(2) Žije-li v téže domácnosti více dětí, na které může uplatnit nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách více poplatníků pojistného, může tento nárok uplatnit jen 1 poplatník pojistného ve vztahu ke všem těmto dětem.

(3) V případě, že podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách splňuje více poplatníků pojistného současně, má nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách jen 1 poplatník pojistného, a to poplatník určený na základě dohody mezi nimi.

§ 7c

(1) Zaměstnanec uplatňuje nárok na placení pojistného v nižších sazbách u svého zaměstnavatele na předepsaném tiskopisu. Má-li zaměstnanec k témuž zaměstnavateli více zaměstnání, uplatňuje nárok na placení pojistného v nižších sazbách ve vztahu k těmto zaměstnáním na jednom tiskopisu.

(2) Zaměstnanec je povinen zaměstnavateli prokázat splnění podmínek pro placení pojistného v nižších sazbách.

§ 7d

(1) Pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách prokazuje poplatník pojistného

a) vztah k dítěti v případě

1. rodiče rodným listem dítěte,
2. převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů rodným listem dítěte a rozhodnutím příslušného orgánu o svěřeni dítěte do této péče,
3. manžela rodiče rodným listem dítěte a oddacím listem,
4. registrovaného partnera rodiče rodným listem dítěte a dokladem o uzavření registrovaného partnerství,
5. jde-li o manžela nebo registrovaného partnera osoby, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, též rozhodnutím příslušného orgánu o svěřeni dítěte do této péče,
6. jde-li o pěstouna, též rozhodnutím soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče,
7. jde-li o manžela nebo registrovaného partnera pěstouna, též oddacím listem nebo dokladem o uzavření o uzavření registrovaného partnerství,

8. svěřením dítěte do střídavé nebo společné péče též rozhodnutím soudu o této péči;
- b) soužití s dítětem v domácnosti, o které poplatník pojistného pečuje, čestným prohlášením na předepsaném tiskopisu;
- c) nezaopatřenost zletilého dítěte
1. potvrzením o soustavné přípravě na budoucí povolání na území České republiky, popřípadě též rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vydaném podle zákona o státní sociální podpoře o tom, že studium je postaveno na roveň studiu na školách v České republice,
  2. potvrzením ošetřujícího lékaře, že se dítě nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz,
  3. posudkem okresní správy sociálního zabezpečení vydaným na základě zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, že dítě z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost;
- d) skutečnost, že v případě uvedeném v § 7b odst. 3 neplatí pojistné v nižších sazbách jiný poplatník pojistného žijící s nezaopatřeným dítětem v domácnosti uvedené v § 7a odst. 4,
1. potvrzením zaměstnavatelů ostatních poplatníků pojistného, kteří jsou zaměstnanci a splňují podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách, o tom, že tento poplatník neplatí pojistné v nižších sazbách nebo platí pojistné v nižších sazbách vzhledem k dětem uvedeným v tomto potvrzení,
  2. čestným prohlášením ostatních poplatníků pojistného, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými a splňují podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách, že neplatí zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách nebo platí tyto zálohy v nižších sazbách vzhledem k dětem uvedeným v tomto prohlášení,
  3. čestným prohlášením, že druhý rodič dítěte nebo manžel nebo registrovaný partner osob uvedených v § 7a odst. 1 písm. a) až c) není poplatníkem pojistného.

(2) V případě více zaměstnání k témuž zaměstnavateli prokazuje zaměstnanec skutečnosti zakládající nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách jen jednou. Zaměstnanec pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách nemusí prokazovat ty skutečnosti, které zaměstnavateli již prokázal a doložil pro daňové nebo jiné účely.

§ 7e

(1) Splní-li zaměstnanec podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách nebo dojde-li u zaměstnance ke změně podmínek pro stanovení pojistného v nižších sazbách, které mají za následek stanovení nižší sazby pojistného, než činí dosavadní sazba pojistného, přihlíží se k těmto skutečnostem od toho kalendářního měsíce, v němž zaměstnanec uplatnil nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách na předepsaném tiskopisu a prokázal zaměstnavateli všechny rozhodné skutečnosti. K narození dítěte se však přihlíží již od toho kalendářního měsíce, v němž se dítě narodilo, pokud zaměstnanec uplatnil nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách na předepsaném tiskopisu do konce tohoto kalendářního měsíce a narození dítěte prokázal do 30 dnů od jeho narození.

(2) Dojde-li u zaměstnance ke změně podmínek pro stanovení pojistného v nižších sazbách tak, že v důsledku této změny dochází ke zvýšení sazby pojistného, platí tato změna od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž k této změně došlo.

(3) Zaměstnanec může na základě svého prohlášení na předepsaném tiskopise zrušit placení pojistného v nižších sazbách nebo zvolit vyšší sazbu pojistného; k tomuto prohlášení se přihlíží od kalendářního měsíce, v němž bylo toto prohlášení doručeno zaměstnavateli. Zaměstnanec, který učinil prohlášení podle věty první, může znovu uplatnit nárok na placení pojistného v nižších sazbách, pokud splňuje podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách.

§ 7f

(1) Zaměstnanec je povinen písemně oznámit zaměstnavateli skutečnosti, které mají za následek stanovení vyšší sazby pojistného, než je dosavadní sazba pojistného, a to do 8. dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž tyto skutečnosti nastaly.

(2) Zaměstnanec je povinen na výzvu zaměstnavatele neprodleně doložit skutečnosti potřebné ke stanovení pojistného v nižších sazbách; pokud zaměstnanec, který platí pojistné v nižších sazbách, tuto povinnost nesplní, stanoví se pojistné v sazbě odpovídající prokázaným skutečnostem.

(3) Pokud zaměstnavatel odvedl za zaměstnance pojistné v nižší sazbě, aniž byly důvody pro stanovení pojistného v nižších sazbách, je zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli tento nedoplatek pojistného. Úhrada podle věty první může být zaměstnavatelem provedena srážkou z příjmu z pracovněprávního vztahu nebo ze služebního poměru nebo z jiného obdobného příjmu, který má charakter příjmu ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů; tato srážka nesmí převýšit srážku, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí.“.

6. Nadpis nad označením § 8 zní: „**Odvod pojistného zaměstnavateli**“.

7. V § 8 se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „; ustanovení § 7f odst. 3 věty druhé platí přitom obdobně“.

8. V § 9 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Zaměstnavatel je v případě, že aspoň jeden jeho zaměstnanec platí pojistné v nižších sazbách, povinen na tiskopisu podle odstavce 2 uvádět též počet zaměstnanců platících pojistné podle jednotlivých sazeb uvedených v § 7 odst. 1 písm. b) bodech 1 až 4, úhrn vyměřovacích základů těchto zaměstnanců a úhrn odvedeného pojistného, které jsou povinni platit tito zaměstnanci.“.

9. § 9a zní:

„§ 9a

(1) Zaměstnavatel je povinen vést ve své evidenci tyto údaje o placení pojistného v nižších sazbách:

- a) jde-li o zaměstnance, který platí pojistné v nižších sazbách, jeho jméno a příjmení a další údaje uvedené v § 95 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, a kalendářní měsíce, za které zaměstnanec platí pojistné v nižších sazbách, a výši sazby pojistného; jde-li o cizí státní příslušníky, též adresu pobytu zaměstnance na území České republiky,
- b) jde-li o dítě, o které zaměstnanec pečuje a z důvodu této péče platí pojistné v nižších sazbách, jméno a současné a všechna předcházející příjmení dítěte, datum a místo narození a rodné číslo dítěte a vztah dítěte k zaměstnanci.

(2) Zaměstnavatel je povinen předat zaměstnanci do 8 dnů od obdržení žádosti zaměstnance písemné potvrzení podle § 7d odst. 1 písm. d) bodu 1.“.

10. V § 12 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

11. Nad označení § 13 se vkládá nadpis, který zní: „**Odvod pojistného osobami samostatně výdělečně činnými**“.

12. V § 13 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění osoby samostatně výdělečně činné.“.

13. V § 14 odst. 1 větě druhé se slova „uvedenou v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1“ nahrazují slovy „stanovenou podle § 7 odst. 1 písm. c) bodů 1 až 4“.

14. V § 15 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Osoba samostatně výdělečně činná, která uplatňuje stanovení pojistného průměrnou sazbou pojistného podle § 7 odst. 2, je povinna v přehledu podle odstavce 1 uvést tuto průměrnou sazbu a sazby pojistného podle § 7 odst. 1 písm. c) bodů 1 až 4 platné pro jednotlivé kalendářní měsíce a doložit stanovení pojistného v nižších sazbách. Stanovení pojistného v nižších sazbách a změnu nižší sazby pojistného v průběhu kalendářního roku je osoba samostatně výdělečně činná povinna doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala. Pokud osoba samostatně výdělečně činná doložila některou skutečnost podstatnou pro stanovení pojistného v nižších sazbách na přehledu za některý předchozí kalendářní rok a tato skutečnost trvá i v kalendářním roce, za který se podává přehled, tato skutečnost se již znovu nedokládá.“.

Dosavadní odstavce 2 až 5 se označují jako odstavce 3 až 6.

15. V § 15 odst. 5 a 6 se slova „odstavce 2 nebo 3“ nahrazují slovy „odstavce 3 nebo 4“.

16. V § 15a odst. 3 se za slova „sraženo pojistné,“ vkládají slova „a platil-li zaměstnanec v kalendářním roce pojistné v nižších sazbách, vyměřovací základy za jednotlivé kalendářní měsíce tohoto roku, z nichž bylo sraženo pojistné, s uvedením sazby pojistného platné v jednotlivých kalendářních měsících,“.
17. Pod označení § 16 se vkládá nadpis, který zní: **„Odvod pojistného osobami dobrovolně účastnými důchodového pojištění“.**
18. V § 16 se doplňuje odstavec 5, který zní:
- „(5) Zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění, může dlužné pojistné na důchodové pojištění zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.“.
19. Pod označení § 16a se vkládá nadpis, který zní: **„Odvod pojistného zahraničními zaměstnanci“.**
20. V § 20 se za odstavec 7 vkládá nový odstavec 8, který zní:
- „(8) Jestliže pojistné bylo zaměstnavatelem zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, pouze z toho důvodu, že pojistné v nižších sazbách bylo stanoveno v důsledku nesplnění povinnosti uložené tímto zákonem zaměstnanci nebo jestliže zaměstnanec uvedl na tiskopisu podle § 7c odst. 1 věty první nesprávné údaje anebo oznámil nebo doložil zaměstnavateli nesprávné údaje, neplatí se z dlužného pojistného penále.“.
- Dosavadní odstavce 8 až 10 se označují jako odstavce 9 až 11.
21. V § 22b odst. 2 se za větu třetí vkládá věta „Při stanovení pravděpodobné výše pojistného se použije u zaměstnanců sazba pojistného uvedená v § 7 odst. 1 písm. b) bodě 1 a u osob samostatně výdělečně činných sazba pojistného uvedená v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1.“.
22. V nadpisu § 22c se za slovo „účetních“ vkládají slova „ a dalších“.
23. V § 22c se za slovo „Účetní“ vkládají slova „a další“ a na konci se doplňuje věta „To platí obdobně pro úschovu dokladů potřebných ke stanovení pojistného v nižších sazbách.“.
24. V § 24 větě první se slova „stanovených tímto zákonem“ nahrazují slovy „a plnění dalších povinností stanovených tímto zákonem a podávání žádostí zaměstnanců pro uplatnění nároku na stanovení pojistného v nižších sazbách nebo žádostí podle § 7e odst. 3“.
25. Na konci § 24 se doplňují věty „Česká správa sociálního zabezpečení je povinna tiskopisy předepsané podle tohoto zákona zveřejnit v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Okresní správy sociálního zabezpečení poskytují bezplatně zaměstnavatelům a poplatníkům pojistného tiskopisy předepsané podle tohoto zákona.“.
26. V § 25 odst. 1 písm. b) se slova „příslušný útvar ozbrojených sil České republiky“ nahrazují slovy „Ministerstvo obrany nebo příslušný útvar ozbrojených sil České republiky, Vojenského zpravodajství nebo Vojenské policie“.

27. V § 25d odst. 1 se za písmeno a) vkládají nová písmena b) a c), která znějí:

„b) nevede ve své evidenci údaje o placení pojistného v nižších sazbách podle § 9a odst. 1,

c) nepředá zaměstnanci ve stanovené lhůtě písemné potvrzení podle § 9a odst. 2,“.

Dosavadní písmena b) až h) se označují jako písmena d) až j).

28. V § 25d odst. 1 písm. d) se slova „podle § 9 odst. 2“ nahrazují slovy „podle § 9 odst. 2 a 3“.

29. Za § 25d se vkládá nový § 25da, který zní:

„ § 25da

(1) Fyzická osoba se jako zaměstnanec dopustí přestupku tím, že neoznámí ve stanovené lhůtě písemně zaměstnavateli skutečnosti, které mají za následek stanovení vyšší sazby pojistného, podle § 7f odst. 1.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 20 000 Kč.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se za období přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona stanoví podle zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Čl. III

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 133/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona

č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 265/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 518/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 177/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 274/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 251/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 317/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 213/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 195/2017 Sb., zákona č. 203/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 310/2017 Sb. a zákona č. 335/2018 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 1 úvodní části ustanovení se za slova „účely sociálního zabezpečení“ vkládají slova „ , pro účely placení pojistného na sociální zabezpečení v nižších sazbách“.

2. Za § 13 se vkládá nový § 13a, který zní:

„§ 13a

Orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou, kteří uplatnili nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách, aby osvědčili skutečnosti rozhodné pro tento nárok. Zaměstnanec a osoba samostatně výdělečně činná jsou povinni této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, nestanovil-li orgán sociálního zabezpečení lhůtu delší.“

3. Pod označení § 15 se vkládá nadpis, který zní: „**Kontrola**“.

4. V § 54 odst. 2 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které zní:

„b) nevyhoví výzvě osvědčit ve stanovené lhůtě skutečnosti rozhodné pro nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách podle § 13a,“.

Dosavadní písmena b) a c) se označují jako písmena c) a d).

5. V § 54 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Fyzická osoba se jako zaměstnanec dopustí přestupku tím, že nevyhoví výzvě osvědčit ve stanovené lhůtě skutečnosti rozhodné pro nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách podle § 13a.“.

Dosavadní odstavce 3 až 6 se označují jako odstavce 4 až 7.

6. V § 54 odst. 7 se na konci textu písmene a) slova „nebo odstavce 2“ nahrazují slovy „ , odstavce 2 nebo 3“.

7. V § 54 odst. 7 písm. b) a e) se text „odstavce 3“ nahrazuje textem „odstavce 4“ a text „odstavce 4“ se nahrazuje textem „odstavce 5“.

8. V § 54 odst. 7 písm. b) a c) se text „odstavce 5“ nahrazuje textem „odstavce 6“.

9. Za § 104b se vkládá nový § 104ba, který včetně nadpisu zní:

„§ 104ba

Vysvětlení a čestné prohlášení

Na základě výzvy orgánu sociálního zabezpečení lze před zahájením řízení o placení pojistného v nižších sazbách ve sporných případech podat vysvětlení podle § 137 odst. 1 správního řádu též v písemné formě. Orgán, u něhož se řízení o placení pojistného v nižších sazbách vede, může též v tomto řízení usnesením připustit jako důkaz čestné prohlášení; usnesení o připuštění čestného prohlášení se pouze poznamená do spisu.“.

10. V § 127a odst. 1 se za slova „Policie České republiky“ vkládají slova „ , Celní správy České republiky“.

11. V § 127a odst. 2 písm. a) se doplňuje bod 5, který zní:

„5. Celní správy České republiky,“.

12. V § 127a odst. 2 písm. b) se za slova „Policie České republiky“ vkládají slova „ , Celní správy České republiky“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o důchodovém pojištění

Čl. IV

V § 11 odst. 2 větě druhé zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 470/2011 Sb. a zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb. a zákona č. 310/2017 Sb., se za slova „za splněnou“ vkládají slova „v případě, že osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) nezaplatila pojistné z důvodu, že sazba pojistného činila 0 % z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o nemocenském pojištění

Čl. V

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 302/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 157/2010 Sb., zákona č. 166/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 14/2015 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 317/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 148/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 195/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 335/2018 Sb., se mění takto:

1. V § 18 odst. 2 větě třetí se za slova „z důvodu“ vkládají slova „ , že zaměstnanec neplatí pojistné proto, že sazba pojistného činí 0 % z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí, nebo z důvodu“.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem sedmého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

Poslanec Ing. Marian Jurečka předkládá návrh zákona zpracovaný a schválený vládou v předchozím volebním období, který však již nestihl být projednán Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Návrh je aktualizován o změny souvisejících zákonů, které mezitím proběhly. Důvodem předložení návrhu je jeho zcela zásadní důležitost s ohledem na podporu rodin a ocenění významu pracujících rodičů a rodin s více dětmi pro fungování a udržitelnost důchodového systému v České republice.

A. Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Podle platného právního stavu platí jednotná sazba pojistného pro všechny zaměstnance (poplatníky pojistného) ve výši 6,5 % a pro všechny osoby samostatně výdělečně činné (plátce pojistného) ve výši 29,2 %. U zaměstnanců se podílí na úhradě pojistného na důchodové pojištění zaměstnavatel ve výši 21,5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců a platí celé pojistné na nemocenské pojištění (2,1 %) a celý příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (1,2 %); osoby samostatně výdělečně činné platí pojistné na důchodové pojištění (28 %) a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (1,2 %) ze svého vyměřovacího základu, přičemž pojistné na nemocenské pojištění je dobrovolné. V letech 2013 až 2015 platila nižší sazba pojistného pro účastníky důchodového spoření (3,5 % pro zaměstnance a 26,2 % pro osoby samostatně výdělečně činné). V roce 2009 byla zavedena sleva na pojistném pro zaměstnavatele k podpoře zachování zaměstnanosti, ale byla ještě v tomto roce zrušena z důvodu snížení výběru pojistného a neprokázání naplnění očekávaného účelu. Pojistné je příjmem státního rozpočtu. Podle současné úpravy je přímá závislost mezi výší pojistného, které bylo nebo mělo být odvedeno, a příjmem započítatelným do základu pro výpočet výše přímého důchodu z důchodového pojištění i základu pro výpočet dávek z nemocenského pojištění. V oblasti pojistného na sociální zabezpečení se dosud nijak neprojevuje, na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob, skutečnost, že poplatník pojistného pečuje o nezaopatřené děti.

Cílem navržené úpravy je posílení principu zásluhovosti pracujících rodičů na výchově dětí, posílení příjmové situace rodin s více dětmi a podpora zvyšování počtu dětí v rodině, které budou v budoucnu plátcí daní a pojistného na důchodové pojištění. Diferenciaci sazeb pojistného na důchodové pojištění u pojištěnců, kteří pečují o nezaopatřené děti, navrhla Odborná komise pro důchodovou reformu z důvodu prohlubujícího se deficitu ve státním rozpočtu mezi vybraným pojistným na důchodové pojištění a výdaji na důchody.

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA), která byla zpracována k původnímu vládnímu návrhu tohoto zákona obsahuje podrobné zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy včetně odůvodnění hlavních principů.

Oproti původnímu vládnímu návrhu byly zohledněny především provedené aktualizace souvisejících zákonů v oblasti ustanovení o zvláštních postupech za účelem zachování specifik a utajení činnosti zpravodajských služeb a bezpečnostních sborů a zabránění dekonspirace.

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, především s ohledem na čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod garantující rovnost obecně i rovnost v základních právech zaručených ústavním pořádkem a na čl. 32 zaručující právo rodičů, kteří pečují o děti, na pomoc státu. Navrhovaná úprava nenarušuje ústavně zaručující právo podle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod na přiměřené hmotné zabezpečení, není v rozporu s garancí rovnosti v základních právech zaručených ústavním pořádkem, neboť navrhované diferencované sazby pojistného nemají dopad na toto hmotné zabezpečení, a to z důvodu, že dávky důchodového i nemocenského pojištění se odvozují od výše dosaženého příjmu, nikoliv od výše odvedeného pojistného.

Rozdílné sazby pojistného platily v roce 2009 pro zaměstnavatele k podpoře zaměstnávání osob s nízkými příjmy a tato úprava nebyla přitom považována za diskriminační, stejně jako nebyly za diskriminační považovány rozdílné sazby pro odvod daně z příjmů nebo není za diskriminační považováno daňové zvýhodnění ve vztahu k péči o nezaopatřené děti. Rozdílné sazby pojistného, které přitom neznamenají zvýšení pro určité skupiny poplatníků, představují jen další způsob podpory rodin s dětmi z veřejných prostředků v celospolečenském zájmu a nejsou tedy v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána

Navrhovaných opatření se dotýkají tyto předpisy práva EU, které byly při přípravě návrhu zákona zohledněny:

- čl. 18, čl. 21, čl. 45 a čl. 49 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- čl. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení,
- čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie,
- čl. 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS,
- čl. 11 a čl. 21 směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty,
- čl. 12 směrnice Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu,
- čl. 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě,

- čl. 14 a čl. 18 směrnice Rady 2009/50/ES ze dne 25. května 2009 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci,
- čl. 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/36/EU ze dne 26. února 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci,
- čl. 18 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/66/EU ze dne 15. května 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti, a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob při zpracování osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, resp. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679.

Navrhovaná opatření nejsou s uvedenými předpisy práva EU v rozporu. Navrhovanou úpravou je garantováno právo dotčených osob na rovné nakládání vyplývající z příslušných předpisů práva EU v oblasti placení pojistného. Návrhem zákona není do právního řádu České republiky implementováno právo EU a návrh zákona není s právem EU v rozporu.

Předmětem navrhované úpravy je diferenciací sazeb pojistného. V současné době neexistuje žádný právní předpis Evropské Unie, který by se týkal přímo sazby pojistného na sociální zabezpečení, vyjma povinnosti dodržovat zásadu rovného zacházení pro muže a ženy i při výpočtu výše příspěvků na sociální zabezpečení.

Návrh zákona je v souladu se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

D. Vliv na otázku ochrany soukromí a osobních údajů

Z hlediska ochrany soukromí a osobních údajů nebyly identifikovány žádné negativní dopady. Jedná se o změny, jejichž uplatnění je dobrovolné. Okruh sledovaných a evidovaných údajů pro posouzení nároku na sníženou sazbu pojistného je obdobný jako pro účely daňového zvýhodnění. Obdobně se bude zjišťovat a prokazovat nezaopatřenost dítěte, žití ve společné domácnosti, vztah k dítěti apod. U těchto údajů bude zajištěna standardní ochrana údajů, která je již zajišťována při získávání údajů pro účely nemocenského a důchodového pojištění.

E. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh právní úpravy s sebou nepřináší nová korupční rizika spojená s výběrem pojistného. V navrhované právní úpravě se nejedná o změny, které by zakládaly možnosti vzniku korupčního jednání.

F. Zhodnocení dopadu návrhu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná úprava snížení sazeb pojistného nenarušuje právo na rovné zacházení mužů a žen a nevede k diskriminaci. Předmětem navrhované úpravy je zavedení diferencovaných sazeb pojistného pro všechny pojištěnce, kteří splní všechny stanovené podmínky pro snížení pojistného. Předmětem navrhované úpravy jsou tedy změny, u nichž podmínky pro jejich uplatnění jsou stejné pro muže i ženy.

Zavedení diferencovaných sazeb pojistného na důchodové pojištění se nedotýká výpočtu výše dávek důchodového pojištění a neznamená tedy diskriminační opatření ve vztahu k těmto dávkám, neboť tyto dávky se vypočítávají z dosažených příjmů, nikoliv z odvedeného pojistného. Také dávky nemocenského pojištění se nijak neodvozují od výše zaplaceného pojistného, a proto se jich navrhovaná úprava nedotkne.

Jedná se o další opatření solidárního charakteru, v tomto případě s pojištěnci pečujícími o nezaopatřené děti. Také současná právní úprava podporuje pojištěnce vychovávající aspoň jedno dítě, a to prostřednictvím tzv. náhradní doby pojištění, která je zároveň vyloučenou dobou; tito pojištěnci tak získávají dobu pojištění, aniž by za ni platili pojistné, a nesnižuje se jim výpočtový základ. Tato úprava přitom nebyla nikdy považována za diskriminaci těch pojištěnců, kteří v dané době o děti nepečují, neboť jde o úpravu, ke které vedly objektivní a rozumné důvody.

G. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Dopad na státní rozpočet odpovídá tomu, že sníženou sazbu bude platit v zásadě vždy jedna osoba z domácnosti aktuálně vychovávající 2 a více dětí, tj. zhruba 13 % (zhruba 730 tis. osob) aktivní populace; ostatní budou platit stejnou sazbou jako v současné době. Navrhované řešení povede oproti současnému stavu ke snížení příjmů státního rozpočtu z pojistného na důchodové pojištění v rozsahu cca 3,8 mld. Kč ročně. Vzhledem k tomu, že pracující rodiče většinu takto získaných prostředků utratí v domácí ekonomice, lze předpokládat bezprostřední přímé zvýšení příjmu daně z přidané hodnoty a rovněž následný prorůstový efekt s dalším zvýšením příjmů státního rozpočtu včetně zvýšeného výběru pojistného na sociální zabezpečení a následného multiplikačního efektu. Výsledný dopad na státní rozpočet tak bude výrazně nižší.

Navržená úprava má zároveň potenciál přispět ke zvýšení porodnosti v rodinách pracujících rodičů a z dlouhodobého hlediska přispěje k vyváženějšímu demografickému vývoji s důležitým příznivým dopadem do státního a veřejných rozpočtů.

Zároveň lze předpokládat určité jednorázové implementační náklady na úpravu stávajícího aplikačního vybavení na straně ČSSZ ve výši cca 42 až 45 mil. Kč. Jde zejména o úpravy aplikačního vybavení v oblasti výběru pojistného, agendy OSVČ, kontrolní činnosti, včetně oblasti externí komunikace, změny e-Portálu, zpracování e-Podání atd.

Dále bude třeba z důvodu nárůstu činností v oblasti vnější kontrolní činnosti u zaměstnavatelů, neboť budou kontrolovány nové doklady, kterými pojištěnec zaměstnavateli bude prokazovat nárok na uplatnění nižší sazby pojistného, a nárůstu pracnosti kontroly správnosti stanovení výše pojistného (obdobně tomu bude v oblasti OSVČ) zvýšit počet systemizovaných míst na jednotlivých OSSZ v úhrnu o 108 osob (55 zaměstnanců na

kontrolu u zaměstnavatelů a 53 zaměstnanců na každoroční kontrolu u OSVČ podkladů při podání přehledu o příjmech a výdajích), a to v 9. platové třídě. Toto zvýšení přinese dodatečné jednorázové náklady na straně ČSSZ na vybavení kanceláří pro výše uvedených 108 zaměstnanců 5,3 mil. Kč. Celkové roční mzdové výdaje včetně příslušenství budou činit 45,7 mil. Kč a roční věcné výdaje 14,9 mil. Kč.

V prvním roce budou tedy administrativní náklady na straně ČSSZ činit 107,9 – 110,9 mil. Kč.

Další náklady státního rozpočtu budou spojeny se zvýšením administrativní zátěže (viz část H), neboť zvýšené administrativní nároky se promítnou i u „státu“ jako zaměstnavatele (vyčísleno v úhrnu u veřejných rozpočtů).

Dopad na ostatní veřejné rozpočty je prostřednictvím zvýšené administrativní zátěže u veřejného sektoru jako zaměstnavatele. Tyto zvýšené administrativní náklady se odhadují na částku cca 36 mil. Kč ročně. Zvýšené administrativní náklady zaměstnavatelů na mzdové účetní se projeví zvýšeným inkasem příjmů z pojistného na zdravotní pojištění zhruba o 17 mil. Kč ročně.

H. Zhodnocení dopadů na podnikatelské prostředí

Navrhované změny budou mít dopad na podnikatelské prostředí v důsledku zvýšení administrativní náročnosti výběru a odvodu pojistného zaměstnavateli. U zaměstnavatelů se zvýší administrativní zátěž o cca 225 mil. Kč ročně a v roce zavedení navrhované úpravy se u některých zaměstnavatelů zvýší též výdaje na technické zajištění této změny. Zvýší se i možné riziko přeplatků na pojistném zaviněných zaměstnanci.

Příslušná administrativa včetně příslušných dokladů se však bude z velké části překrývat s již existující a dobře fungující administrativou daňového zvýhodnění na děti.

Místo jedné sazby pojistného budou nově 4 sazby pojistného v závislosti na počtu dětí, o které pojištěnci pečují, přičemž tyto sazby se budou u téhož pojištěnce měnit podle změn v počtu nezaopatřených dětí, o které pečuje. Zaměstnavatelé budou posuzovat stanovení konkrétní sazby pojistného u jednotlivých zaměstnanců, kontrolovat správnost a úplnost vyplnění příslušných tiskopisů předkládaných zaměstnanci a včasnost jejich předložení, vést ve své evidenci více údajů pro účely správného stanovení a doložení sazby pojistného a budou též muset oznamovat OSSZ více údajů. Rovněž budou archivovat více dokladů ohledně placení pojistného ve srovnání se současným právním stavem a vystavovat též zaměstnancům příslušná potvrzení. Budou též řešit přeplatky na pojistném zaviněné pojištěnci (svými zaměstnanci).

U osob samostatně výdělečně činných se sice zvýší náročnost při vyplňování přehledu o příjmech a výdajích s nutností dokládat stanovené skutečnosti ve vztahu k péči o nezaopatřené děti a vypočítávat průměrnou sazbu pojistného, avšak u těchto osob dojde ke snížení odváděného pojistného v důsledku nižších sazeb, což posílí jejich příjmovou situaci.

I. Zhodnocení sociálních dopadů

Návrh má pozitivní finanční dopad na rodiny s dvěma a více nezaopatřenými dětmi, který je přímo úměrný výši příjmu zahrnovaného do vyměřovacího základu pojištěnce, neboť jeden z oprávněných v takové rodině bude platit pojistné v nižších sazbách, což se příznivě projeví na příjmové situaci rodiny. Například při mzdě 30 000 Kč měsíčně (brutto) a při péči o 2 děti se vlivem nižší sazby pojistného (tj. při snížení sazby o 1,5 procentního bodu) zvýší čistý příjem poplatníka pojistného o 5 400 Kč ročně.

J. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh právní úpravy nemá přímý dopad na bezpečnost a obranu státu, avšak dotýká se ochrany aktivit zpravodajských služeb a bezpečnostních sborů České republiky. Konkrétní dopady se pak týkají oblasti předávání individualizovaných osobních údajů do informačních systémů veřejné správy. Navrhované změny byly v rámci meziresortního připomínkového řízení s dotčenými subjekty projednány.

K. Ostatní dopady

Na územní samosprávné celky má návrh zákona dopady, pokud budou v roli zaměstnavatele, a to stejně jako na podnikatelské subjekty.

Návrh právní úpravy nemá vliv na životní prostředí a z hlediska dopadů na specifické skupiny obyvatel (zejména osoby se zdravotním postižením, osoby sociálně slabé, národnostní menšiny) je neutrální.

Zvláštní část

K části první (změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti)

K čl. I

K bodům 1 a 2

Vzhledem k nově vkládaným paragrafům (§7a až § 7f) v bodě 5 se z důvodu přehlednosti nad § 7 vkládá skupinový nadpis pro všechny paragrafy upravující sazby pojistného.

K bodu 3

U zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných se sazba pojistného na důchodové pojištění diferencuje, a to podle počtu dětí, o které tito poplatníci pečují. Místo dosavadní jediné sazby pro zaměstnance a jedné sazby pro osoby samostatně výdělečně činné se pro obě skupiny pojištěnců zavádějí 4 sazby. Stávající sazba bude platit pro ty poplatníky, kteří

nepečují o žádné nezaopatřené dítě nebo pečují jen o jedno nezaopatřené dítě; u těchto poplatníků se výše sazeb nemění. Nejnižší sazba bude platit pro ty poplatníky, kteří pečují aspoň o 4 nezaopatřené děti (pro zaměstnance bude nulová, pro osoby samostatně výdělečně činné ve výši 22,7 %, neboť osoby samostatně výdělečně budou muset i v tomto případě uhradit to pojistné, které z vyměřovacího základu zaměstnance platí jeho zaměstnavatel). Pro poplatníky, kteří pečují o dvě nebo o tři nezaopatřené děti, se stanoví nižší sazby.

K bodu 4

Vzhledem k tomu, že u osob samostatně výdělečně činných je rozhodným obdobím kalendářní rok a v průběhu kalendářního roku se může počet dětí, o které osoba samostatně výdělečně činná pečuje, měnit, zavádí se průměrná sazba pojistného za kalendářní rok. Při stanovení průměrné sazby pojistného se bude vycházet ze sazeb platných v jednotlivých kalendářních měsících, po které byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

K bodu 5

K § 7a

K odstavci 1:

V ustanovení se vymezuje okruh osob, které budou mít z důvodu péče o nezaopatřené dítě nárok platit pojistné v nižších sazbách. Navrhuje se tento okruh vymezit tak, aby pokrýval všechny osoby, které mají k dítěti úzký dlouhodobý vztah a přímo se podílejí na výchově dítěte. Vedle rodiče dítěte nebo osoby, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, se bude jednat o manžele a registrované partnery rodiče dítěte nebo osoby, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Dále se bude jednat o osobu, která byla pěstounem, pokud pěstounská péče skončila z důvodu nabytí svéprávnosti nebo zletilosti (jedná se o obdobné vymezení, jaké je v zákoně o daních z příjmů pro účely daňového zvýhodnění); podmínkou přitom je, že dítě, které bylo v pěstounské péči, nadále žije s bývalým pěstounem ve společné domácnosti.

K odstavcům 2 a 3:

V ustanovení se vymezují základní pojmy, a to dítě a nezaopatřenost dítěte. Při vymezení dítěte převzatého do péče nahrazující péči rodičů a nezaopatřenosti dítěte se přitom odkazuje na tyto pojmy vymezené v zákoně o důchodovém pojištění. Nezaopatřenost dítěte se vymezuje obdobně, jako je tomu v zákoně o daních z příjmů pro účely daňového zvýhodnění, tj. pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách (na rozdíl od vymezení nezaopatřenosti pro účely důchodového pojištění) se za nezaopatřené dítě bude vždy považovat dítě nezletilé.

K odstavci 4:

Základní podmínkou pro placení pojistného v nižších sazbách je péče o nezaopatřené dítě. Protože nelze reálně zkoumat rozsah a kvalitu péče o dítě, stanoví se, že tato podmínka je splněna, pokud poplatník pojistného a dítě uvedené v odstavci 2 žijí spolu v domácnosti (jedná se vlastně o tzv. nevyvratitelnou domněnku). Zároveň se vymezují určité podmínky ve vztahu k domácnosti.

K odstavci 5:

Pro stanovení pojistného v nižších sazbách za kalendářní měsíc postačí, že stanovené podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách v rámci kalendářního měsíce budou trvat jen po část tohoto měsíce, tj. aspoň v jednom dni.

K § 7b

K odstavci 1:

Základní zásadou je, že z důvodu péče o totéž dítě v tomtéž kalendářním měsíci může platit pojistné v nižší sazbě jen jeden poplatník.

K odstavci 2:

V návaznosti na zásadu vyjádřenou v odstavci 1 se stanoví, že stanovení pojistného v nižší sazbě lze jen ve vztahu ke všem dětem žijícím v domácnosti, tj. péče o děti se nerozděluje mezi jednotlivé poplatníky; nelze tedy postupovat tak, že na některé děti by uplatnil placení pojistného v nižší sazbě jeden poplatník a na ostatní děti druhý poplatník. Například žije-li v domácnosti se dvěma poplatníky 6 dětí, může placení pojistného v nižší sazbě uplatnit jen jeden poplatník (sazba bude nulová), a to vzhledem ke všem 6 dětem, tj. jeden poplatník nemůže mít nulovou sazbu vzhledem k péči o 4 děti a druhý poplatník mít sazbu ve výši 5 % (jde-li o zaměstnance) vzhledem k péči o ostatní 2 děti.

K odstavci 3:

Upravuje se postup v případě, že v domácnosti je více poplatníků, kteří by mohli uplatnit placení pojistného v nižší sazbě. V případě této konkurence nároků může platit pojistné v nižší sazbě jen jeden poplatník, přičemž na této osobě se musí všichni poplatníci dohodnout. Tato dohoda bude vyplývat z předepsaného tiskopisu podle § 7c odst. 1 a doložení podle § 7d odst. 1 písm. d).

K § 7b

K odstavci 1:

Placení pojistného v nižších sazbách je právem poplatníka, které však musí poplatník uplatnit. V případě zaměstnanců se bude toto právo uplatňovat na předepsaném tiskopisu, což zaručí, že zaměstnanec sdělí zaměstnavateli všechny potřebné údaje; součástí tohoto tiskopisu budou též potřebná čestná prohlášení, což sníží administrativní zatížení u zaměstnanců i u zaměstnavatelů. V případě více zaměstnání u téhož zaměstnavatele bude postačovat jeden tiskopis. Osoby samostatně výdělečně činné budou placení pojistného v nižších sazbách uplatňovat na přehledu (srov. bod 14, kterým se do § 15 vkládá nový odstavec 2).

K odstavci 2:

Kromě uplatnění placení pojistného na předepsaném tiskopisu podle odstavce 1 bude zaměstnanec povinen současně prokazovat všechny rozhodné skutečnosti; toto prokazování je upraveno v § 7d. Jestliže zaměstnanec sice požádal na předepsaném tiskopise o stanovení nižší sazby pojistného, avšak nedoložil potřebné skutečnosti (například nezaopatřenost dítěte), přihlédne se k této žádosti zaměstnance až od doložení těchto skutečností a do té doby se platí pojistné ve vyšší sazbě.

K § 7d

K odstavci 1:

Splnění stanovených podmínek pro placení pojistného v nižších sazbách je třeba prokázat, a proto se stanoví, jakým způsobem a jakými doklady se budou prokazovat rozhodné skutečnosti, tj. vztah k dítěti, soužití s dítětem v domácnosti, nezaopatřenost dítěte a skutečnost, že pojistné v nižší sazbě bude v rámci téže domácnosti platit jen jeden poplatník. Ve všech případech bude nutné vztah k dítěti prokázat rodným listem dítěte a podle jednotlivých situací též dalšími doklady (například oddacím listem nebo rozhodnutím

o svěřeni dítěte do péče). Pro prokázání nezaopatřenosti se budou vyžadovat analogické doklady jako k prokázání nezaopatřenosti dítěte pro účely zákona o důchodovém pojištění.

K odstavci 2:

V případě více zaměstnání k témuž zaměstnavateli se stanovené skutečnosti budou prokazovat jen jednou. V případě, že zaměstnanec určité skutečnosti již prokázal pro daňové nebo jiné účely (například pro daňové zvýhodnění na vyživované dítě), nebude nutné tyto skutečnosti prokazovat ještě jednou pro účely placení pojistného v nižších sazbách, čímž se odstraňuje duplicitní prokazování a sníží se administrativní náročnost.

K § 7e

K odstavci 1:

U stanovení sazeb se bude ke skutečnostem rozhodným pro stanovení sazby ve výši 0 % až 6,5 % přihlížet od toho kalendářního měsíce, v němž zaměstnanec placení pojistného v nižší sazbě uplatnil a zároveň tyto skutečnosti zaměstnavateli prokázal, a to v návaznosti na rozhodné období, kterým je kalendářní měsíc. To bude platit i v případě, že zaměstnanec prokáže splnění podmínek opožděně (například pokud zaměstnanec uzavřel pracovní poměr od 1. září a potvrzení o studiu svého dítěte předloží zaměstnavateli až v říjnu, bude se sazba pojistného stanovovat vzhledem k péči o nezaopatřené dítě až za měsíc říjen, i když dítě bylo studentem již v září nebo několik let nazpět); v oblasti pojistného jsou rozhodné vždy ty skutečnosti, které byly prokázány v konkrétním kalendářním měsíci a zpětně se pojistné nepřepočítává. Výjimkou je jen situace při narození dítěte, kdy se umožňuje prokázání i v následujícím měsíci po uplatnění nároku na placení pojistného v nižší sazbě; přihlíží se přitom k tomu, že vystavení rodného listu dítěte vyžaduje určitý čas.

K odstavci 2:

Zvýšení sazby pojistného v případě změny podmínek pro stanovení sazby pojistného nastává vždy od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž k této změně došlo, přičemž tato změna je objektivní a nezávisí na ohlášení změny ze strany zaměstnance.

K odstavci 3:

Platit pojistné v nižších sazbách je oprávnění poplatníka, nikoliv jeho povinnost, a proto se připouští, aby poplatník nemusel toto své oprávnění využívat nebo aby je mohl změnit, a to na základě svého prohlášení.

K § 7f

K odstavci 1:

Zakládá se povinnost zaměstnance písemně oznamovat zaměstnavateli všechny skutečnosti, které mají vliv na stanovení vyšší než dosavadní sazby pojistného; nesplnění této povinnosti bude zakládat skutkovou podstatu přestupku, za který může OSSZ uložit zaměstnanci pokutu podle § 25da odst. 1, srov. bod 30, neboť jinak by zaměstnanci nebyli nijak finančně postihováni za nesplnění svých povinností. Možnost uložení této pokuty by tak měla působit preventivně na zaměstnance, aby včas a řádně plnili své oznamovací povinnosti.

K odstavci 2:

Kromě oznamovací povinnosti zaměstnance podle odstavce 1, která není vázána na výzvu zaměstnavatele, je zaměstnanec povinen dokládat stanovené skutečnosti potřebné pro stanovení pojistného v nižší sazbě vždy na výzvu zaměstnavatele.

K odstavci 3:

Výše pojistného se stanoví podle těch skutečností, které mají vliv na jeho stanovení za konkrétní kalendářní měsíc, a pokud vinou zaměstnance bylo pojistné stanoveno nesprávně (byla použita nižší sazba místo vyšší sazby) a zaměstnavateli vznikl nedoplatek na pojistném, který byl povinen OSSZ odvést, zakládá se zaměstnanci povinnost uhradit tento nedoplatek zaměstnavateli. Zakládá se přitom právní titul pro zaměstnavatele k úhradě formou srážek z příjmu zaměstnance.

K bodu 6

Skupinový nadpis se upřesňuje tak, aby bylo zřejmé, že se jedná o odvod pojistného zaměstnavateli.

K bodu 7

Zakládá se právní titul pro zaměstnavatele k úhradě pojistného, které zaměstnavatel zaplatil za zaměstnance z důvodu, že zaměstnanci nebyl zúčtován příjem v peněžní formě, formou srážek z příjmu zaměstnance; jedná se o obdobnou úpravu, jaká je navrhována v bodě 5 v § 7f odst. 3.

K bodu 8

Upravují se náležitosti přehledu zaměstnavatele, který předkládá o odvodu pojistného příslušné OSSZ, v případě, že aspoň jeden zaměstnanec zaměstnavatele platí pojistné v nižší sazbě, a to pro kontrolní a evidenční účely.

K bodu 9

K § 9a odstavci 1:

Zakládá se evidenční povinnost zaměstnavatele, která se týká vedení stanovených údajů potřebných ke stanovení pojistného v nižších sazbách u jeho zaměstnanců; jedná se zejména o identifikační údaje zaměstnance a dětí, o které zaměstnanec pečuje, kalendářní měsíc, od kdy se platí pojistné v nižších sazbách, a konkrétní výši nižší sazby. Zaměstnavatel bude povinen vést ve své evidenci tyto údaje pro potřeby kontrol ze strany OSSZ.

K § 9a odstavci 2:

Zakládá se povinnost zaměstnavatele vystavovat a předávat zaměstnanci potřebné potvrzení o placení či neplacení pojistného v nižších sazbách, které se bude vydávat na základě žádosti zaměstnance; toto potvrzení bude sloužit zaměstnanci ve smyslu § 7d odst. 1 k prokázání toho, že nárok na placení pojistného v nižší sazbě v návaznosti na § 7b odst. 3 uplatňuje v rámci téže domácnosti jen jeden poplatník pojistného.

K bodům 10 a 12

Ustanovení se ze systematických důvodů přesouvá do § 13, aby byl uceleně upraven odvod pojistného zaměstnavateli a odvod pojistného osobami samostatně výdělečně činnými.

K bodům 11, 17 a 19

Z důvodu přehlednosti se vkládají nadpisy o odvodu pojistného jednotlivými skupinami poplatníků pojistného.

K bodu 13

V návaznosti na diferenciaci sazeb v § 7 odst. 1 písm. c) je třeba upravit adekvátně odkaz na příslušné sazby.

K bodu 14

U přehledu o příjmech a výdajích podávaného osobami samostatně výdělečně činnými se doplňují náležitosti tohoto přehledu, pokud osoba samostatně výdělečně činná uplatňuje stanovení pojistného průměrnou sazbou pojistného, a povinnost doložit stanovení pojistného v nižších sazbách. Skutečnosti, které byly doloženy a trvají i v dalších kalendářních letech, nebude přitom třeba znovu dokládat (například vztah k dítěti doložený rodným listem dítěte).

K bodu 15

Jedná se o legislativně-technickou úpravu v odkazu na odstavce, která reaguje na změnu počtu odstavců v § 15.

K bodu 16

Náležitosti potvrzení zaměstnavatele vydávaného pro účely stanovení maximálního vyměřovacího základu se doplňují o údaje ve vztahu k vyměřovacím základům za jednotlivé kalendářní měsíce, z nichž bylo pojistné sraženo v nižší sazbě, s uvedením konkrétní výše těchto sazeb.

K bodu 18

Ustanovení odstavce 5 se do § 16 přesouvá ze systematických důvodů z dosavadního § 12 odst. 2, a to bez věcných změn.

K bodu 20

V ustanovení § 20 odst. 1 je vyjádřen princip objektivního stanovení výše pojistného, tj. plátcí pojistného vzniká dluh na pojistném, které mělo být odvedeno, s tím, že z nezaplaceného pojistného nabíhá penále. Nebylo by však spravedlivé, aby penále běželo i v případě, kdy pojistné bylo zaměstnavatelem zaplacen v nižší částce jen proto, že zaměstnanec porušil své povinnosti stanovené zákonem (zejména v § 7f odst. 1) nebo uvedl zaměstnavateli nesprávné údaje.

K bodu 21

Vzhledem k diferenciaci sazeb je třeba upravit, v jaké sazbě se stanoví pravděpodobná výše pojistného v případě, že zaměstnavatel nebo osoba samostatně výdělečně činná neplní své povinnosti podávat stanovené přehledy o odvodu pojistného. Navrhuje se, aby v těchto případech nesoučinnosti se používala při stanovení pravděpodobné výše pojistného nejvyšší sazba pojistného.

K bodům 22 a 23

Dosud plátcí pojistného (zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné) měli povinnost uschovávat po stanovenou dobu (10 kalendářních let) příslušné účetní záznamy. Vzhledem k diferenciaci sazeb pojistného a nutnosti kontroly správného stanovení těchto sazeb se zakotvuje povinnost uschovávat též všechny doklady, které jsou podle navrhovaného zákona potřebné ke stanovení a doložení nižších sazeb pojistného (0 % až 5 % u zaměstnanců a 22,7 % až 27,7 % u osob samostatně výdělečně činných).

K bodům 24 a 25

Tiskopisy potřebné k provádění zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vydává ČSSZ, avšak dosud jen za účelem hlášení

stanovených údajů. Tato kompetence ČSSZ se rozšiřuje v návaznosti na další tiskopisy předepsané podle navrhovaného zákona (například se bude jednat o uplatňování placení pojistného v nižších sazbách podle § 7c odst. 1). Všechny tiskopisy budou k dispozici též v elektronické podobě a OSSZ budou poskytovat bezplatně tiskopisy též v listinné podobě.

K bodu 26

Formulační úprava reagující na to, že vojáci z povolání mohou být zařazeni i v dalších složkách či útvech, tj. nejen v útvech ozbrojených sil České republiky.

K bodům 27 až 29

V návaznosti na nové povinnosti uložené navrhovaným zákonem zaměstnavatelům a zaměstnancům se doplňují též sankční ustanovení, aby bylo možné porušení stanovených povinností postihovat jako přestupek se sankcí ve formě pokuty. Vychází se přitom z úpravy, která je obsažena v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.

K čl. II

Vzhledem k tomu, že dochází ke změnám stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, stanoví se, že pojistné za období přede dnem nabytí účinnosti navrhovaného zákona bude placeno podle dosavadních předpisů, a to i když bude placeno již za účinnosti navrhovaného zákona; jedná se o standardní přechodné ustanovení.

K části druhé (změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení)

K čl. III

K bodu 1

Doplňuje se, že OSSZ budou posuzovat zdravotní stav též pro účely placení pojistného v nižších sazbách, což má význam při prokazování nezaopatřenosti dítěte z důvodu, že dítě pro dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost, a je proto považováno za nezaopatřené [srov. § 7d odst. 1 písm. c) bod 3 zákona o pojistném, ve znění podle čl. I bodu 5].

K bodu 2

V návaznosti na zavedení diferencovaných sazeb pojistného, kdy poplatníci pojistného pečující aspoň o dvě nezaopatřené děti budou mít nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách, se zakotvuje v § 13a oprávnění pro kontrolní orgány, tj. pro OSSZ, aby mohly vyzvat zaměstnance a osobu samostatně výdělečně činnou k osvědčení skutečností rozhodných pro stanovení pojistného v nižších sazbách; zároveň se pro tyto subjekty zakotvuje povinnost této výzvě OSSZ vyhovět.

K bodu 3

Z důvodu přehlednosti se vkládá nadpis.

K bodům 4 a 5

V návaznosti na povinnosti uložené v § 13a (bod 2) zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným se upravuje i sankce za porušení těchto povinností; bude se jednat o přestupek, za který bude možné uložit jako sankci pokutu. Vychází se přitom z úpravy, která je obsažena v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a o řízení o nich a zákona o některých přestupcích.

K bodům 6 až 8

Jedná se o legislativně-technické opatření reagující na vložení nového odstavce do § 54 (srov. bod 5), kdy je nutné upravit odkazy na nově označené odstavce.

K bodu 9

Ustanovení o řízení ve věcech pojistného jsou obsažena v části šesté hlavě čtvrté zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. V návaznosti na zavedení placení pojistného v nižších sazbách (čl. I) se ve vztahu k řízení o tomto placení upravují některé specifické otázky řízení, tj. forma podání vysvětlení (vysvětlení lze podat z praktických důvodů též v písemné formě) a připuštění čestného prohlášení jako důkazu.

K bodům 10 až 12

Provádějí se stejné úpravy související se zvláštními postupy za účelem zachování specifík a utajení činnosti zpravodajských služeb a bezpečnostních sborů a zabránění dekonspirace. Jedná se o doplnění stávajícího ustanovení o zvláštní postupy vzhledem k Celní správě České republiky, která je též ozbrojeným bezpečnostním sborem, a to s přihlédnutím k plnění jejich úkolů.

K části třetí (změna zákona o důchodovém pojištění)

K čl. IV

Podmínkou pro to, aby se účast na důchodovém pojištění z titulu výdělečné činnosti hodnotila jako doba důchodového pojištění, je zaplacení pojistného. Vzhledem k tomu, že při sazbě pojistného ve výši 0 % (tj. při péči o 4 a více nezaopatřených dětí) se pojistné fakticky platit nebude, je třeba stanovit, že v tomto případě se podmínka zaplacení pojistného považuje za splněnou, aby pojištěnci nebyli poškozeni v oblasti důchodového pojištění.

K části čtvrté (změna zákona o nemocenském pojištění)

K čl. V

K bodu 1

Denní vyměřovací základ pro výpočet dávek nemocenského pojištění se stanoví jako denní průměr z úhrnu vyměřovacích základů pro pojistné zjištěných za rozhodné období. Aby nebyli poškozeni ti pojištěnci, kteří pojistné neplatí z důvodu nulové sazby pojistného (tj. při péči o 4 a více nezaopatřených dětí), navrhuje se stanovit, že i v tomto případě se do úhrnu

vyměřovacích základů pro stanovení denního vyměřovacího základu zahrnují i ty vyměřovací základy, z nichž z tohoto důvodu nebylo zapláceno pojistné. Jedná se o obdobnou úpravu, jaká platí již v současné době v případě neplacení pojistného z důvodu dosažení maximálního vyměřovacího základu podle § 15a zákona o pojistném.

K části páté (účinnost)

K čl. VI

Účinnost zákona je navržena tak, aby orgány sociálního zabezpečení měly dostatek času se připravit na zavedení nového systému placení pojistného v diferencovaných sazbách, tj. aspoň šest kalendářních měsíců. Tato účinnost přitom umožní připravit se na zavedení tohoto nového systému též plátcům pojistného, zejména zaměstnavatelům. Zákon přitom nemusí nabýt účinnosti od 1. ledna kalendářního roku, i když u osob samostatně výdělečně činných je rozhodným obdobím pro placení pojistného kalendářní rok, neboť u osob samostatně výdělečně činných je zavedena průměrná sazba pojistného v rámci kalendářního roku.

V Praze dne 28. března 2019

Předkladatel:

Marian Jurečka, v. r.

Pavla Golasowská, v. r.

Vít Kaňkovský, v. r.

Jan Bartošek, v. r.

Marek Výborný, v. r.

Jiří Mihola, v. r.

Stanislav Juránek, v. r.

Pavel Bělobrádek, v. r.

Jan Čížinský, v. r.

Ondřej Benešík, v. r.